

Τα άρθρα

Ένα καλοκαίρι αποφασίσαμε οικογενειακώς να κάνουμε **μια** πολυήμερη εκδρομή. Ήμασταν όλοι ενθουσιασμένοι και περιμέναμε πώς και πώς **την** ημέρα **της** αναχώρησης. **Η** μαμά και **ο** μπαμπάς ετοίμασαν όλα μας **τα** πράγματα. **Η** αδελφή μου φρόντισε να πάρουμε μαζί μας **τα** αγαπημένα μας βιβλία και παιχνίδια. Όλα κύλησαν όμορφα και εμείς ζήσαμε ένα από **τα** πιο συναρπαστικά καλοκαίρια **της** ζωής μας.

– **ένα** καλοκαίρι, **μια** πολυήμερη, **την** ημέρα, **η** μαμά, **ο** μπαμπάς, **τα** πράγματα, **η** αδελφή, **τα** αγαπημένα, **τα** συναρπαστικά, **της** ζωής: Μπροστά από τα πτωτικά, κυρίως μπροστά από τα ονόματα (ουσιαστικά και επίθετα), μπαίνουν κάποιες **μικρές κλιτές λέξεις**. Αυτές μας βοηθούν να αναγνωρίζουμε κυρίως το **γένος**, αλλά και τον **αριθμό** και την **πτώση** των άλλων πτωτικών.

Απλά και κατανοητά η γνώση!

Άρθρα ονομάζονται οι μικρές, σύντομες κλιτές λέξεις που τοποθετούνται μπροστά από τα πτωτικά και μας βοηθούν να ξεχωρίσουμε το **γένος** τους.

Τα είδη και η χρήση των άρθρων

Στη νέα ελληνική έχουμε **δύο ειδών άρθρα**:

- **οριστικό** (ο, η, το)
- **αόριστο** (ένας, μια, ένα)
- ✓ Το **οριστικό** άρθρο το χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να δηλώσουμε κάτι **συγκεκριμένο**: *την* ημέρα, *η* μαμά, *ο* μπαμπάς, *τα* πράγματα.
- ✓ Το **αόριστο** άρθρο το χρησιμοποιούμε όταν αναφερόμαστε σε κάτι **αόριστο** ή σε κάτι που **δεν γνωρίζουμε ή δεν θέλουμε να δηλώσουμε**: *ένα* καλοκαίρι, *μια* πολυήμερη.
- ✓ Σε μεγαλύτερα τμήματα λόγου, αν υπάρχει στην αρχή τους **αόριστο** άρθρο, το αντικαθιστούμε στη συνέχεια με **οριστικό** άρθρο:

Ένα καλοκαίρι αποφασίσαμε οικογενειακώς να κάνουμε *μια πολυήμερη* εκδρομή. *Η εκδρομή* που κάναμε εκείνο *το καλοκαίρι* θα μου μείνει αξέχαστη.

- ✓ Κάποιες φορές το άρθρο είναι **περιττό**:

Τι ωραίο καλοκαίρι! Πόσο όμορφη εκδρομή! Δεν είναι καλοκαίρι. Πήγαμε εκδρομή.

- ✓ Τα άρθρα **συμφωνούν** με τα πτωτικά που συνοδεύουν στο **γένος**, στον **αριθμό** και στην **πτώση**:

ένα καλοκαίρι (αιτιατική ενικού, ουδέτερο), *η εκδρομή* (ονομαστική ενικού, θηλυκό), *τα συναρπαστικά* (αιτιατική πληθυντικού, ουδέτερο).

Το οριστικό άρθρο

Οριστικό ονομάζεται το άρθρο **ο, η, το**, γιατί κατονομάζει, φανερώνει και ορίζει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή τόπο.

Π.χ.: Θα έρθει μαζί μας και *ο φίλος* μου. (= ο συγκεκριμένος, γνωστός φίλος μου)

Απλά και κατανοητά η γνώση!

→ Το οριστικό άρθρο κλίνεται ως εξής:

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
	Ε ν ι κ ό ς			Π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς		
Ονομαστική	ο	η	το	οι	οι	τα
Γενική	του	της	του	των	των	των
Αιτιατική	τον	τη(ν)	το	τους	τις ¹	τα
Κλητική	-	-	-	-	-	-

Θυμάμαι ότι...

1. Η αιτιατική ενικού του αρσενικού άρθρου τον διατηρεί πάντοτε το τελικό -ν: Είδα τον Γιώργο.

Ωστόσο, στον προφορικό λόγο, συχνά τηρούμε τον ακόλουθο κανόνα για το τελικό -ν:

α) Το τελικό -ν διατηρείται όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από **φωνήεν** ή από **στιγμαίο** σύμφωνο **κ, π, τ, ξ, ψ, μπ, ντ, γκ, τσ, τζ**: Του έδειξε τον ουρανό/κίνδυνο.

β) Το τελικό -ν αποβάλλεται, όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από **διαρκές/εξακολουθητικό** σύμφωνο: **β, γ, δ, ζ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, φ, χ**: Οφείλει τα πάντα στο δάσκαλό του.

2. Η αιτιατική ενικού του θηλυκού άρθρου την διατηρεί το τελικό -ν, μόνο όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από **φωνήεν ή από τα **κ, π, τ, ξ, ψ, μπ, ντ, γκ, τσ, τζ**:** Άνοιξε την πόρτα αλλά: Άνοιξε τη βεράντα.

3. Όταν το οριστικό άρθρο στη γενική και αιτιατική πτώση του ενικού και πληθυντικού αριθμού ενώνεται με την πρόθεση **σε, έχουμε τους τύπους **στου, στις, στον, στη(ν), στο, στων, στους, στις, στα**. Αυτοί ονομάζονται **εμπρόθετα άρθρα**: Θα πάω **στο** σχολείο. Μένει **στης** μητέρας του.**

Το αόριστο άρθρο

¹ Εκτός από τον τύπο **τις** υπάρχει και ο τύπος **τες**, που τον συναντάμε σε διάφορες διαλέκτους της ελληνικής· π.χ.: κι όχι κ' εδώ **τες** φαντασίες μου, **τες** αναμνήσεις μου... (Καβάφης).

Απλά και κατανοητά η γνώση!

Αόριστο ονομάζεται το άρθρο **ένας, μια, ένα**, γιατί δεν ορίζει, δεν κατονομάζει ούτε φανερώνει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα αλλά **οποιοδήποτε**. Αναφέρεται σε κάτι **αόριστο** ή σε κάτι που **δεν γνωρίζουμε ή δεν θέλουμε να δηλώσουμε**.²

Π.χ.: Θα έρθει μαζί μας και **ένας φίλος** μου. (= όχι ένας συγκεκριμένος φίλος μου, ένας φίλος που ξέρουμε, αλλά οποιοσδήποτε φίλος, κάποιος φίλος μου)

→ Το **αόριστο άρθρο κλίνεται** ως εξής:

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
	Ε ν ι κ ό ς		
Ονομαστική	ένας	μια	το
Γενική	ενός	μιας	του
Αιτιατική	έναν	μια(ν)	το
Κλητική	–	–	–

40

Θυμάμαι ότι...

1. Το **αόριστο άρθρο δεν έχει πληθυντικό** αριθμό: Τον τσίμπησε **ένα** κουνούπι. Τον τσίμπησαν κουνούπια.
2. Η **αιτιατική ενικού** του **αρσενικού άρθρου** **έναν** διατηρεί πάντοτε το **τελικό -ν**: Συνάντησα **έναν** φίλο μου.
3. Η **αιτιατική ενικού** του **θηλυκού άρθρου** χρησιμοποιείται συνήθως **χωρίς το τελικό -ν (μια)**. Χρησιμοποιείται και με το **τελικό -ν (μιαν)** για λόγους ευφωνίας, όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από **φωνήεν**: Θα σε επισκεφτώ **μιαν** άλλη φορά.
4. Το **θηλυκό αόριστο άρθρο μια** προφέρεται σε **μία συλλαβή** και **δεν τονίζεται**, ενώ το **αριθμητικό επίθετο ένας, μία, ένα** και η **αόριστη αντωνυμία ένας, μία/μια, ένα** έχουν και τον τύπο **θηλυκού γένους μία**, που είναι **παροξύτονος**:

² Το **αόριστο άρθρο** ισοδυναμεί στο **νόημα** με την **αόριστη αντωνυμία ένας, μία/μια, ένα**, αλλά **συνοδεύει πάντοτε κάποιο άλλο πτωτικό**, σε αντίθεση με την **αόριστη αντωνυμία**.

Απλά και κατανοητά η γνώση!

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν δύο φίλοι. (αόριστο άρθρο)

Μου είπε στην αρχή **μία** ιστορία και μετά δύο και μετά τρεις. (αριθμητικό επίθετο)

Έδωσε **μία/μια** και έφυγε. (αόριστη αντωνυμία)

5. Το **οριστικό** και το **αόριστο** άρθρο **δεν έχουν κλητική** πτώση: Κώστα, φάε το φαγητό σου.

❖ Επανάληψη στα **άρθρα**:

1. **Οριστικό** άρθρο: **ο, η, το**

2. **Αόριστο** άρθρο: **ένας, μια, ένα**

3. Το **άρθρο** συνοδεύει **άλλα πτωτικά**: ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες, κλιτές μετοχές.

4. Συμφωνεί μαζί τους σε **γένος, αριθμό και πτώση**.

5. Το **άρθρο** (οριστικό και αόριστο) **δεν έχει κλητική**.

6. Το **αόριστο** άρθρο **δεν έχει πληθυντικό**.

7. Όταν χρησιμοποιούμε το **αόριστο άρθρο** την **πρώτη φορά** που αναφερόμαστε σε κάτι, στη **συνέχεια** χρησιμοποιούμε το **οριστικό άρθρο**.

8. Σε κάποιες περιπτώσεις, δεν χρειάζεται άρθρο.